

Europea de Lisboa. Potser per això comenta amb poc entusiasme la previsió de l'administració catalana d'aconseguir situar la taxa d'atur segons l'EPA en el 7,6% de la població activa aquest 2001.

La responsable d'economia i formació de Comissions considera que a Catalunya s'han de crear més serveis socials i fer un gran esforç de formació per facilitar l'accés de moltes més dones a llocs de treball. "Les dones menys qualificades, davant d'un panorama de precarietat o temporalitat, d'haver de fer a més la feina de la casa i sense un lloc on deixar les criatures o la gent gran, pot ser que reaccionin dient: 'que s'ho facin!' -assegura-. Crear més serveis socials ja no és només una reivindicació feminista, és una necessitat econòmica."

Per raons diferents, l'analista del BBVA coincideix en la necessitat d'augmentar la mà d'obra qualificada a Catalunya. Des del servei d'estudis de l'entitat bancària la falta de personal que hi ha en alguns sectors és vista com un risc afegit que pot impulsar la temuda escalada salarial. Des del Departament d'Anàlisi Econòmica de la Cambra de Comerç de Barcelona, Joan Ramon Rovira també supedita les seves prediccions per aquest 2001 al manteniment de la moderació salarial. Rovira situa el creixement "per sobre del 3%" i s'afegeix a les altres veus que parlen de desacceleració de l'economia. A més, preveu "un alentiment de la inversió en béns d'equip i moderació en el consum". Tot i això, l'economista de la Cambra assegura que el pols de les empreses es manté i que la situació "no és preocupant en absolut".

En canvi, des del punt de vista sindical, hi ha preocupació per problemes que Angelina Puig qualifica d'"estructurals". Cita el terreny que falta per recórrer en el que s'anomena la *societat del coneixement* i menciona que hi ha molt jovent que en queda al marge. Aquesta mateixa preocupació per preparar futurs treballadors per a moure's en entorns dominats per les tecnologies de la informació també la manifesten responsables d'institucions vinculades a la innovació tecnològica.

En aquest camp, Joan Pujol, de Foment del Treball, reconeix que "en les tecnologies de la informació i de la comunicació no tenim el volum de Madrid i la raó bà-

sica és que allà tenen Telefónica". Però, acte seguit, afegeix que a Barcelona hi ha més creativitat. "Aquí hi ha gent, però de dimensions més petites i, aquest 2001, hi entraran noves empreses". Aquesta visió contrasta amb la d'Alfons Cornella, fundador i president d'Infonomia.com, que considera que a Madrid s'emporten centres de decisió perquè és una capital més financera, més orientada al risc. Cornella reclama per part de l'empresariat català una predisposició més gran per arriscar en projectes "punt-com".

Tot i això, Cornella preveu per aquest 2001 una decidida entrada de Caprabo a la xarxa. Diu: "si el 2000 hem vist els casos de La Caixa, el RACC o Condis, aquest 2001 hi entraran Caprabo i altres amb capacitat per arrossegar comerç electrònic i tenir un efecte important". Pel que fa al negoci entre empreses via Internet conegut com el B2B (*bussiness to bussiness*), el president d'Infonomia preveu moviments molt inicials en sectors com el químic, l'alimentari o la construcció. Però, pel que fa al conjunt de la "nova economia", Cornella diu que aquest 2001 "no veurem creixements espectaculars". Perquè Internet avanci de debò, el responsable d'Infonomia considera fonamental definir d'una vegada la infraestructura de connexió ràpida, si ha de ser el cable de fibra òptica o la tecnologia ADSL. Segons ell, "s'acaba el termini per deci-

dir" i afegeix "vulguis que no, Caprabo o El Corte Inglés no augmentaran les vendes a través de la Xarxa fins que el cable no funcioni". Una opinió que torna a contraposar-se amb la del dirigent de Foment, i que considera que la Internet lenta pot perjudicar els usuaris particulars, però que les empreses estan més ben connectades.

Per acabar de perfilar l'abast de l'alentiment econòmic, és gairebé imprescindible consultar les previsions d'un sector molt més clàssic, el de la construcció, on, segons sembla, també queden enrere els anys millors. Segons la Cambra de contractistes d'obres de Catalunya, aquest 2001 el sector creixerà un 5%, que és un percentatge força més petit que el d'anys anteriors. Tirarà del carro l'obra pública. En aquest àmbit, cal tenir en compte que hi ha 113.000 milions d'inversió previstos per al tren de gran velocitat en el tram comprès entre Lleida i Barcelona. Aquests diners representen gairebé la meitat de les inversions de l'estat i organismes autònoms en infraestructures a Catalunya.

Si la construcció puja a un ritme menor, l'economia s'alenteix, hi ha risc d'inflació, es crea menys ocupació, la gent consumeix poc i Internet va lenta, potser caldrà afegir a l'odissea del 2001 la temptació de viure-la perillósament.

Miquel Ramon

Incertesa preocupant

L'economia del País Valencià afronta el primer any del nou segle immersa en les mateixes incerteses amb les quals s'acomia d'aquest mil·lenni: la incapacitat de l'euro per fer front al dòlar, els efectes de la pujada dels preus dels carburants i una inflació que no acaba d'estar sota control. Ho va dir el primer ministre alemany, Gerhard Schröder: "Com més

forta estigui la moneda americana, més exportarem els europeus." Des d'aquesta perspectiva, l'horitzó econòmic valencià, tan capficat per les vendes a l'exterior, seria saludable, però, com veurem, amb molts interrogants. El president de la patronal espanyola del moble, Antoni Baixauli, afirmava recentment que la pujada dels tipus d'interès havia minvat la capacitat de les famílies i era un factor deter-

minant en la caiguda del consum intern, atesa la necessitat de destinar més diners al pagament de la hipoteca. Això ha provocat que la demanda de mobles a l'estat espanyol s'haja alentit. Com a conseqüència, Baixauli instava els empresaris del sector, un dels més tradicionals al País Valencià, a fer un esforç per exportar més i compensar d'aquesta manera la pèrdua de facturació que tindran a l'interior. És un fenomen aplicable a la gran majoria de la indústria valenciana. Un euro baix respecte al dòlar facilita aquesta tasca, però, com deia Baixauli, sempre que les empreses obrin nous mercats i augmentin la seva presència a l'Àsia i a Amèrica, atès que la major part de les exportacions que s'efectuen des d'ací es dirigeixen cap a la Unió Europea –un 70%–, on hi ha onze països que comparteixen –i compartim– la mateixa moneda. És a dir, no hi ha competitivitat en preu. Tanmateix, un euro dèbil té la contrapartida d'encarir tot allò que comprem a l'exterior, especialment el petroli, però també la matèria prima, i la indústria valenciana és fonamentalment transformadora. Per aquest motiu, el responsable de l'Observatori Espanyol del Moble, Jesús Navarro, assegurava el mes de novembre passat que, en el que portem d'any, els empresaris del sector havien hagut d'apujar vora un 3,5% les seves tarifes per tal d'afrontar l'increment esmentat. Per la seva part, el secretari general de la Confederació Empresarial Valenciana (CEV), Pedro Coca, creu que canviarà la paritat entre l'euro i el dòlar quan la moneda única comenci a circular, però això serà el 2002. La seva opinió és que les expectatives de les exportacions valencianes “no són dolentes”, però sí “molt sensibles a la pèrdua de competitivitat pel preu”. És a dir, “hi ha factors que poden canviar la tendència”, positiva.

La patronal valenciana, no obstant això, considera que el principal perill de l'any proper es troba en els preus i, “en el fet que una pujada salarial no absorbida per la capacitat de productivitat de l'empresa acabi generant inflació”. Coca va mostrar la preocupació de l'empresariat valencià “per la pèrdua del discurs de la moderació salarial” i demana que, “si s'ha d'acceptar una pujada dels sous, també ha d'augmentar la productivitat”. Per la CEV, aquesta qüestió serà clau: “Si som sensats

en aspectes com la negociació col·lectiva, l'economia valenciana podrà continuar creixent fins i tot per damunt de la mitjana espanyola”.

Variables macroeconòmiques. El professor d'Economia Aplicada de la Universitat de València Tirso Irure creu que possiblement hi ha massa optimisme en els organismes oficials quan preveuen, com la Generalitat, un creixement econòmic del 3,7% per al 2001 (dues dècimes més que enguany). Irure opina que no han tingut en compte l'encariment del petroli, “el preu del qual pot baixar després de l'hivern, però que no arribarà als deu dò-

Antoni Baixauli, president de la patronal espanyola del moble.

lars perquè les economies van molt bé”. De fet, el comissari europeu d'Economia, Pedro Solbes, pronosticava fa poc durant una visita a València que la Comissió preveu un barril de petroli situat de mitjana en els trenta dòlars al llarg de l'any vinent.

Altres variables macroeconòmiques tampoc no tenen en el primer curs del nou segle un horitzó complaent. La inversió al País Valencià ha crescut en els últims anys per damunt de la mitjana estatal, però Irure creu que és difícil que aquesta tendència es mantingui el 2001 atès l'alentiment de la construcció privada i la menor capacitat d'inversió pública, que es veurà frenada per l'endeutament. A això cal afegir l'efecte de la pujada dels tipus d'interès, que minvarà la voluntat inversora d'una

comunitat “tradicionalment molt dependent del finançament extern”. Dins aquest panorama s'ha d'incloure el consum, que, segons Irure, s'està desaccelerant com a conseqüència d'una pèrdua de poder adquisitiu derivada de la pujada de la inflació: els salaris creixen per sota de l'IPC. Coca, que manté el discurs tradicional dels empresaris a favor de la moderació, assenyalava, per la seva part, que els beneficis de les empreses valencianes han crescut, però en bona part s'han destinat a la reinversió, el finançament de la qual és ara més car que fa dos anys.

El pressupost de la Generalitat Valenciana per a l'any vinent –situat en 1,2 bilions de pessetes i amb un creixement del 6,3%, i que és inferior en cinc dècimes al del 2000, atesa la necessitat de controlar l'elevat endeutament autonòmic– preveu apujar un 2% els sous dels funcionaris perquè també considera que la inflació se situarà en el mateix percentatge. No obstant això, després de dos anys consecutius en què el govern central ha anat d'errada en errada en les prediccions dels preus, pocs creuen raonable que el pronòstic s'acompleixi el 2001. Això suposarà per a aquest col·lectiu tornar a perdre capacitat de compra. Els mateixos comptes autonòmics calculen que l'any vinent la demanda externa disminuirà tres dècimes, les exportacions pujaran el 10,1% i les importacions ho faran el 10,9%. L'esmentat professor d'Economia Aplicada de la Universitat de València va destacar el fet evident que en els últims temps les vendes valencianes a l'exterior creixen menys que les espanyoles en el seu conjunt, de manera que el País Valencià està perdent percentatge i taxa de cobertura. Per Irure, el motiu és que “ells ho fan millor que nosaltres”. Darrere aquest fet hi ha problemes estructurals que afecten el sistema productiu. En primer lloc, encara que no per ordre d'importància, es troba el procés d'emigració industrial, que ha provocat que algunes empreses desplacin la seva producció a països com el Marroc amb mà d'obra més barata. D'altra banda, Irure destaca que la indústria valenciana es troba molt arrelada a la producció de béns de consum dèbil, és a dir, de productes que no són prioritaris per a la població com serien els casos del moble o del tèxtil. En tercer lloc, cal esmentar les dificul-

tats de l'economia valenciana per obrir-se a altres sectors, principalment a altes tecnologies.

A més que uns altres ho facin millor i que, com diu Baixauli, s'haja d'obrir nous mercats, Irure opina que els sectors exportadors valencians pateixen un problema afegit i no cap altre que la seva manca, amb caràcter general, d'una estructura empresarial de direcció que estigui altament professionalitzada en demanda externa, perquè "una part de les vendes dels últims anys s'han produït de manera casual o gràcies a un preu molt competitiu". Per a la patronal, el futur immediat de la indústria estarà en funció de quina sigui la dependència de cada empresa. Dit d'una altra manera: les companyies que no tenen productes innovadors, que depenen de l'ús de mà d'obra i competeixen en preu no podran estar massa tranquils. Coca sí que creu que poden romandre en aquest estat les constructores valencianes d'obra privada. Respecte a l'obra pública—finalitzada la construcció de Terra Mítica, molt avançada la Ciutat de les Arts i les Ciències i amb la reforma de la Fira de València i el tren de gran velocitat com a grans projectes—la patronal valenciana és menys optimista perquè la dimensió de les empreses locals els fa ben difícil participar en aquestes grans infraestructures.

Altres indicadors. Pel que fa als serveis, el panorama és desigual en aquest sector. El comerç afronta una perspectiva de reducció del seu creixement a causa de la disminució del consum privat. A més, els petits establiments comercials s'hauran de preparar per respondre a l'ampliació d'horaris, decretada el mes de juny passat pel govern. El turisme no ha registrat enguany unes taxes de creixement tan altes com en anys precedents, entre altres motius perquè molts països de la ribera mediterrània s'han recuperat i comencen a prendre part de la quota de mercat espanyola. Sigui com sigui, Irure considera que la situació el 2001 dependrà de la conjuntura econòmica dels països dels quals procedeixen els nostres visitants. Tot i això, aquest professor opina que el problema real del turisme —i, per tant, la veritable amenaça per als pròxims anys— es troba en la falta de qualitat del servei que s'ofereix i en la desprotecció ambien-

tal com a conseqüència d'una actuació urbanística a les zones costaneres que hom podria qualificar de *salvatge* en molts casos. Per a la patronal, per contra, el 2000 ha estat un bon any pel que fa al turisme i com a prova d'això Coca recorda l'alt nombre d'hotels que han obert les portes o ho faran d'ací a poc temps, i que responen, així, a les expectatives que genera el País Valencià. Segons ell, l'estancament d'aquest sector pot venir per l'oferta i com a exemple exposa la manca de mà d'obra.

L'agricultura tindrà, com sempre, una evolució molt determinada pel comportament de la campanya i del temps, però el seu futur també depèn de Brussel·les.

Per a la patronal, les companyies sense productes innovadors, que depenen de l'ús de mà d'obra i competeixen en preu, no podran estar gaire tranquils.

D'una banda, tot indica que la tendència a Europa és que hi haurà una menor protecció dels conreus. No obstant això, Tirso Irure creu que la producció valenciana s'afavorirà amb l'obertura de la Unió cap als països del centre i de l'est d'Europa. Coca, d'altra banda, afegeix que la Comissió Europea, malauradament per a l'agricultura valenciana, és més sensible als conreus del nord que als mediterranis.

Pel que fa a l'ocupació, en els últims anys el País Valencià ha vist com s'anava reduint l'atur, encara que els sindicats mantenen les seves queixes per la manca de solidesa dels llocs de treball creats, caracteritzats, segons diuen UGT i Comissions Obreres, per la temporalitat i la precarietat. Per al 2001, la Generalitat s'ha

compromès a crear 50.000 llocs més. Paral·lelament, la indústria valenciana pateix un fenomen curiós, l'origen del qual es trobaria, en bona part, en les mancances existents en la formació, en els canvis socials i en el fracàs del contracte d'aprenentatge. El fet és que, en un context en el qual encara no s'ha arribat a la plena ocupació, dues federacions empresarials de gran importància, el metall i el moble, han fet pública la falta de treballadors especialitzats. Des de la Federació Empresarial Metal·lúrgica Valenciana s'assegura que ja hi ha empreses que busquen treballadors a Polònia. Com a conseqüència d'aquesta mancança, oficis com el de soldador són molt requerits entre els empresaris i els salaris en aquestes categories han pujat de manera ostensible. Al mercat laboral és on es troba un dels greus problemes immediats detectats per la patronal valenciana. Així, Pedro Coca afirma que "l'economia continuarà creixent, perquè ens falta mà d'obra", una mancança que el secretari general de la CEV estén als sectors de la construcció, al turisme, a les altes tecnologies i al transport. Segons la seva opinió, cal trobar "fórmules creatives" i per això demana un pla global que resolgui l'entrada de treballadors estrangers i els facilite una formació adequada.

De tota manera, allò que el futur immediat reserva a l'economia valenciana vindrà dels símptomes que es detecten ja en aquest cap d'any. Tornant al moble com al principi, a la passada edició de la fira del sector, la més important de les que se celebren a València, ja es va notar una caiguda dels contactes, segons han reconegut en privat responsables d'aquest sector, encara que els organitzadors de l'esdeveniment comercial parlin d'èxit. I ja se sap, a les fires es fan els contactes que al llarg de l'any següent es materialitzaran en contractes. A nivell sectorial, els dos primers mesos del 2001 es produiran dos fets que serviran per fer-nos una idea clara dels efectes de la nova situació econòmica en les empreses valencianes: Textil Hogar i Cevisama, les fires, respectivament, del tèxtil i el taulell, obriran les seves portes. Quan les tanquin, tal vegada hi haurà en més d'un industrial valencià un motiu menys per al somriure.

Jordi Cuenca